

newsletter pro IPo

newsletter

| leden 2011 |

INESROVNALOSTI
INESROVNALOSTI
INESROVNALOSTI
INESROVNALOSTI
INESROVNALOSTI
INESROVNALOSTI
INESROVNALOSTI

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. VYSVĚTLENÍ POJMŮ

► Pojem „**nesrovnalost**“ označuje porušení předpisů ES nebo předpisů ČR v důsledku jednání či opomenutí hospodářského subjektu (tj. subjektu zapojeného do realizace programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU), které vede nebo by mohlo vést ke ztrátě v souhrnném rozpočtu EU nebo ve veřejném rozpočtu ČR, a to započtením neoprávněného výdaje do souhrnného rozpočtu EU nebo do veřejného rozpočtu ČR. Ve vztahu k OP VK se tak z pohledu příjemce v zásadě jedná o porušení podmínek, za kterých jsou mu poskytovány finanční prostředky z rozpočtu ČR resp. EU. Nesrovnalosti se člení na nesrovnalosti spočívající v porušení rozpočtové kázně, systémové nesrovnalosti a nesrovnalosti ostatní. Jejich důsledkem je nemožnost hradit výdajové položky projektu, u nichž je potvrzena nesrovnalost, z prostředků poskytnutých příjemci z OP VK. Odhalení nesrovnalosti v projektu může vést ke komplikacím v jeho realizaci. Nejčastější z nich je pozastavení administrace žádosti o platbu a proplácení výdajů. Zjištěná a potvrzená nesrovnalost pak s sebou zpravidla přináší krácení způsobilých výdajů projektu, ale v některých případech může dokonce vést až k odejmutí celé částky dotace.

► Pojmem „**příjemce**“ se rozumí subjekt realizující projekt spolufinancovaný z rozpočtu EU, který na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace (resp. obdobného právního aktu) žádá ŘO o prostředky a přijímá prostředky předfinancování výdajů ze SR, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU, a prostředky národního financování. Řídicím orgánem je, Vládou ČR pověřený, ústřední orgán státní správy nebo zákonem určená právnická osoba, na úrovni NUTS II zodpovědná za řízení, koordinaci a implementaci programů.

► „**Způsobilé výdaje**“ jsou výdaje na projekt, které mohou být hrazeny z finančních prostředků Fondů EU. Způsobilé výdaje jsou oficiálním pojmem příslušných překladů nařízení a jsou ekvivalentním pojmem pro uznatelné, oprávněné či přijatelné výdaje.

► Jelikož je šíře povinností příjemce dotace daná pravidly OP VK a legislativou rozsáhlá, je analogicky poměrně rozmanité spektrum jejich možných porušení.

Zde jsou příklady možných porušení podmínek poskytnutí dotace:

OBLAST	TYP PORUŠENÍ
Účetnictví	<ul style="list-style-type: none">nesprávné prokazování způsobilých výdajů (absence bankovních výpisů, pokladničních dokladů apod.)
Projekt a jeho změny	<ul style="list-style-type: none">provedení podstatné změny projektu bez oznámení v souladu s Příručkou pro příjemcenenaplnění monitorovacích indikátorů
Publicita	<ul style="list-style-type: none">nedodržení povinné publicity dle nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 Sb. a dle pravidel OP VK
Nakládání s majetkem	<ul style="list-style-type: none">převedení vlastnického práva k majetku pořízeného, byť i jen částečně z dotace, v rozporu s Rozhodnutím
Archivace	<ul style="list-style-type: none">absence Rozhodnutím požadovaných dokumentů vztahujících se k projektuabsence dokumentů požadovaných legislativou
Formální nedostatky	<ul style="list-style-type: none">nedodržení lhůty pro předložení monitorovací zprávy / hlášení
Ostatní	<ul style="list-style-type: none">neposkytování dostatečné součinnosti v souvislosti s realizací projektu dle Rozhodnutívyhotovení, použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných dokladů ve smyslu ustanovení § 129a trestního zákona
Veřejné zakázky	<ul style="list-style-type: none">zakázka byla zadána, aniž by byly dodrženy požadavky na zveřejňování uvedené v zákoně o veřejných zakázkách resp. dokumentaci OP VK,v zadávací dokumentaci nebo v oznámení o zakázce nebyla uvedena nebo dostatečně popsána všechna kritéria pro ověření vhodnosti a výběr účastníků a/nebo udělení zakázky,zadávací dokumentace nebo oznámení o zakázce obsahuje diskriminační nebo nedostatečný popis (s ohledem na to, aby uchazeči mohli určit předmět zakázky a veřejní zadavatelé zakázku zadat),zadavatel s uchazeči během výběrového řízení vyjednával s výjimkou případů, kdy výhradním cílem těchto jednání bylo vyjasnit nebo doplnit obsah jejich nabídek nebo upřesnit povinnosti zadavatele,při zadání zakázky nebyly dodrženy některé méně podstatné prvky, jako je zveřejnění oznámení o zadání zakázky,nedodržení lhůt stanovených v Postupech pro zadávání zakázek pro zaslání zadávací dokumentace, zasilání pozvánek na hodnotící komisi, zasilání případného vypořádání námitek apod.

2. PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ

Porušením rozpočtové kázně je míněno použití poskytnutých finančních prostředků v rozporu s právním předpisem, rozhodnutím, případně dohodou o poskytnutí těchto prostředků, nebo porušení podmínek, za kterých byly příslušné peněžní prostředky poskytnuty; dále se jím rozumí i to, nelze-li prokázat, jak byly tyto peněžní prostředky použity. Na základě této definice lze jakožto porušení rozpočtové kázně označit vzniklou tzv. mylnou platbu a nezpůsobilé výdaje.

► V případech, kdy jsou peněžní prostředky poskytovány prostřednictvím ÚSC, jako zprostředkujících subjektů (ZS), je postupováno podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Pokud tedy ŘO dospěje k názoru, že se jedná o nesrovnalost, předá případ ZS k dalšímu prošetření. ZS dále řeší případ prostřednictvím svého krajského úřadu. Krajský úřad pak rozhoduje o odvodu a penále, v případě jejich stanovení je také vymáhá. Pokud již byla krácena žádost o platbu, má se za to, že tím je povinnost odvodu splněna nevyplacením částky dotace. Odvodem se rozumí vrácení částky neoprávněně použité (ať už se jedná o mylnou platbu či nezpůsobilý výdaj). Jeho výše se obvykle rovná částce neoprávněně použitých prostředků. Poskytovatel však může v rozhodnutí o poskytnutí dotace stanovit i nižší odvod, v takovém případě je výše odvodu určena procentuálním podílem z celkové výše dotace. Penále činí 1 promile z částky odvodu za každý den prodlení, maximálně však do stejné částky kolik činil odvod. Penále se počítá ode dne následujícího po dni, kdy došlo k porušení rozpočtové kázně do dne, kdy byly prostředky odvedeny. Rozhodnutí krajského úřadu o uložení odvodu, resp. penále, přezkoumává Ministerstvo financí ČR, to může rozhodnutí buď změnit, zrušit, řízení zastavit nebo odvolání zamítnout a napadené rozhodnutí potvrdit. Odvolání se podává ke krajskému úřadu do třiceti dnů ode dne doručení rozhodnutí. Případné rozhodnutí MF, jako odvolacího orgánu, je konečné a nelze se proti němu dále odvolat.

► Pokud jsou prostředky na realizaci projektu poskytovány přímo ŘO, řídí se úprava nesrovnalostí ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech. Za těchto okolností předává ŘO nesrovnalost k posouzení místně příslušnému finančnímu úřadu, který je oprávněn v dané věci vydat rozhodnutí. Finanční úřad pak postupuje jako při daňové kontrole a disponuje při tom také odpovídajícími právy. Odvod v těchto případech odpovídá částce dotčené porušením rozpočtové kázně nebo činí procentuální částku z celkové výše dotace, maximálně však výše částky dotace vyplacené ke dni porušení rozpočtové kázně. Případné penále je vypočítáváno stejným způsobem, jakým jej upravuje zákon č. 250/2000 Sb.

► Pokud je při podezření na porušení rozpočtové kázně krácena žádost o platbu a toto rozhodnutí je potvrzeno FÚ, pak FÚ stanoví výši odvodu, přičemž při vymáhání odvodu je započtena částka poskytovatelem nevyplacená/krácená. Tzn. krácená částka poskytovatelem již není ze strany FÚ vymáhána, ale je možné vymáhat na příjemci penále.

► Další možnou situací je, že sporný výdaj již byl poskytovatelem proplacen. Pokud FÚ potvrdí podezření na nesrovnalost, je částka standardně vymáhána. Rozhodl-li FÚ opačně, má ŘO ještě možnost předložit rozhodnutí FÚ k přezkoumání Ministerstvu financí. V případě, že tak neučiní, nebo MF potvrdí rozhodnutí FÚ, je takovýto výdaj považován za způsobilý.

2.1. Mylná platba

Tímto termínem se označuje výdaj z projektového účtu, k němuž došlo v důsledku omylu (např. překlep, duplicitní platba) nebo početní chyby. Mylná platba nemůže být poskytovatelem proplacena a nelze ji tedy zahrnout do žádosti o platbu (tzn. pokud je podobná platba zahrnuta do ŽOP, nejedná se již o mylnou platbu, ale o nezpůsobilý výdaj). Dojde-li k takovéto nesrovnalosti, je příjemce povinen oznámit toto poskytovateli v monitorovací zprávě. Pokud poskytovatel skutečně zjistí mylnou platbu a FÚ resp. KÚ toto rozhodnutí potvrdí, uloží příslušný úřad odvod ve výši mylně provedené platby. V případě, že dojde k mylné platbě a příjemce do pěti pracovních dnů od jejího provedení v vlastní iniciativě vrátí částku na projektový účet, nebude toto řešeno jako porušení rozpočtové kázně a nesrovnalost. Je-li projekt financován v režimu ex-post, platí zde, že výdaj, jenž byl uznán nezpůsobilým, nebude platba poskytovatelem proplacena.

► V případě mylné platby existuje možnost prominutí odvodu Ministerstvem financí. Pokud by MF žádosti o prominutí vyhovělo, je možné prominuté prostředky opětovně čerpat v rámci realizace projektu.

► Pokud není nesrovnalost v podobě mylné platby potvrzena, může příjemce po vydání rozhodnutí standardně čerpat v rámci projektu.

2.2. Nezpůsobilé výdaje

Nezpůsobilé výdaje jsou ty výdaje, jež nelze hradit z prostředků poskytnutých příjemci na projekt OP VK. Jejich výčet je obsažen v Příručce pro příjemce finanční podpory z OP VK na str. 65 až 68. Jedná se o výdaje, které nemají souvislost s projektem anebo nejsou pro dosažení jeho cílů nezbytné, přiměřené a neshodují se s principem hospodárnosti a efektivnosti. V případě zjištění takového výdaje z projektového účtu, má poskytovatel pravomoc žádost o platbu zkrátit o výši nezpůsobilých výdajů a současně vyzve příjemce k nahrazení takto vynaložených prostředků na projektovém účtu v plné výši. Byl-li již výdaj, jenž byl uznán nezpůsobilým, proplacen poskytovatelem, je částka vymáhána příslušným finančním úřadem. V opačných případech (tj. krácení žádosti o platbu) je krácený výdaj započten do odvodu, tzn. nebude ze strany ÚFO vymáhán. Může však být vyměřeno penále dle příslušného zákona. Je-li projekt financován v režimu ex-post, platí zde obdobně jako u mylných plateb, že výdaj, jenž byl uznán nezpůsobilým, nebude poskytovatelem proplacen, nicméně věc nebude řešena jako nesrovnalost a porušení rozpočtové kázně.

► Může nastat situace, kdy poskytovatel posuzovaný výdaj prohlásí za nezpůsobilý, avšak ÚFO jej jako porušení rozpočtové kázně nepotvrdí. V takovém případě má ŘO ještě možnost předložit rozhodnutí FÚ k přezkoumání Ministerstvu financí. V případě, že tak neučiní, nebo MF potvrdí rozhodnutí FÚ, je takovýto výdaj považován za způsobilý.

► Existuje zde zákonná možnost prostřednictvím FÚ podat žádost o prominutí odvodu k Ministerstvu financí, avšak běžnou praxí je, že MF nezpůsobilé výdaje promíjí pouze v případech, kdy je nezpůsobilost zapříčiněna nezávažným porušením pravidel uvedených v Příručce pro příjemce finanční podpory z OP VK. Ministerstvo financí zásadně nepromíjí případy, kdy je nezpůsobilost výdaje zapříčiněna skutečností, že příjemce v rámci projektu nakoupil zboží nebo služby, které není možné financovat z OP VK (resp. ESF).

3. PORUŠENÍ ZÁKONA O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

Pokud při zadávání zakázky, kde je příjemce povinen řídit se zákonem č.137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, dojde k porušení povinností tímto zákonem stanovených, má ŘO resp. ZS povinnost toto oznámit Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Rozhodne-li ÚOHS, že došlo k porušení zákona č. 137/2006 Sb. a byly-li již v souvislosti s danou zakázkou vydány nějaké poskytnuté prostředky, pak se jedná o porušení rozpočtové kázně, jelikož se tímto stanou výdaje spojené s touto chybně zadanou zakázkou nezpůsobilými. Nehledě na to, zda byla Úřadem stanovena příjemci pokuta, předá ŘO/ZS případ příslušnému FÚ resp. krajskému úřadu. Může tak dojít k situaci, kdy bude příjemce postižen jak odvodem (případně i penále) za porušení rozpočtové kázně, tak pokutou od ÚOHS.

► Na případy, kdy příjemce není povinen postupovat podle zákona o veřejných zakázkách, se pak vztahují Závazné postupy pro zadávání zakázek z prostředků finanční podpory OP VK. V těchto situacích neřeší jejich případné porušení ÚOHS, nýbrž poskytovatel dotace a následně je věc jako podezření na porušení rozpočtové kázně předána FÚ, resp. krajskému úřadu.

► Je nutné opravdu pečlivě dbát na dodržování pravidel stanovených pro zadávání veřejných zakázek. Nastavit kvalifikační podmínky a hodnotící kritéria tak, aby skutečně odpovídala účelu zakázky a nediskriminovala případné uchazeče a zároveň aby nebyla příliš obecná, je skutečně obtížné. Podrobnější informace lze nalézt v newsletterech vydaných OP VK pro IPo v letošním roce.

4. DŮSLEDKY PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ

Krácené částky v celkové výši, která bude stanovena dle příslušných ustanovení rozhodnutí o poskytnutí dotace, nebudou příjemci vyplaceny, o tuto částku se sníží celková výše způsobilých výdajů projektu. Na neproplacený výdaj se pohlíží jako na uhrazený odvod za porušení rozpočtové kázně. Příjemci bude v průběhu a po ukončení realizace projektu v konečném výsledku vyplacena dotace ve výši celkového schváleného rozpočtu uvedeného v Rozhodnutí o poskytnutí dotace, poniženého o odvedenou částku, která je považována za vyčerpanou.

Použité zkratky			
ES	Evropské společenství	OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
ČR	Česká republika	ŘO	Řídicí orgán
ESF	Evropský sociální fond	SR	Státní rozpočet
EU	Evropská unie	ÚFO	Územní finanční orgán
FÚ	Finanční úřad	ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
KÚ	Kontrolní úřad	ÚSC	Územně samosprávní celky
MF	Ministerstvo financí	ZS	Zprostředkující subjekt
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics; Klasifikace regionálních statistických jednotek	ŽOP	Žádost o platbu